

УДК 502.1:338.48(477.43)

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

О.П. Матеюк

olesya_twins@hotmail.com

Д.С. Кармаліта

ds.karmalita@gmail.com

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

Екологічний туризм із його величезними рекреаційними й пізнавальними можливостями покликаний формувати суспільну свідомість щодо охорони та раціонального використання природних ресурсів. Він дає змогу зменшити антропогенне навантаження, зберігає незайману природу й сприяє збагаченню природних цінностей не тільки за допомогою екологічної просвіти, але й за рахунок коштів, що спрямовуються з прибутків від екологічного туризму на вирішення цих завдань [1]. Тому дослідження екологічного туризму та його потенціалу мають важливе теоретичне та практичне значення.

Під екотуристичним потенціалом певної території розуміють сукупність всіх пов'язаних з нею ресурсів – природних і антропогенних об'єктів, явищ, властивостей, засобів, можливостей та умов, придатних для формування екотуристичного продукту та здійснення відповідних екологічних турів, екскурсій, програм тощо.

Оцінку потенціалу екологічного туризму в регіонах України, зокрема й у Хмельницькій області, досліджено у роботі А. Майстера [3]. При розрахунку показника інтегрального індексу екотуристичного потенціалу враховано різновимірні показники, які характеризують екотуристичний потенціал регіону, а саме: показники-стимулятори (наприклад, площа і кількість об'єктів природно-заповідного фонду, заозереність території тощо), показники-дестимулятори (такі, як викиди забруднюючих речовин в атмосферу, утворення

відходів тощо). За цими розрахунками Хмельницька область має високий екотуристичний потенціал, що обумовлено особливостями її вигідного географічного розташування, сприятливим кліматом, багатством природно-ресурсного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалу.

Хмельниччина розташована в лісостеповій зоні. На території області нараховується 165 річок, які належать до басейнів Дніпра (Горинь, Случ), Південного Бугу (Бужок, Вовк, Згар, Рів, Іква), Дністра (Збруч, Жванчик, Смотрич).

В області 522 території та об'єктів природно-заповідного фонду, в тому числі 8 пам'яток садово-паркового мистецтва (Антонінський, Голозубинецький, Малієвецький, Михайлівський, Новоселицький Полонського району, Новоселицький Старокостянтинівського району, Полонський, Самчиківський парки), 39 заказників (включаючи 15 державного значення), 198 пам'яток природи (чотири державного значення), ботанічні сади у м. Кам'янець-Подільський та у м. Хмельницький, сім природних заповідників, 24 парки, яким присвоєно статус пам'яток природи паркового мистецтва (з них – 8 державного значення) та пам'ятка ЮНЕСКО – три вимірювальних пункти Дуги Струве з мережі 265 тріангуляційних вимірювальних пунктів, що у першій половині 19 ст. служила для визначення параметрів Землі, її форми та розміру. Також існують цікаві історико-культурні та культові об'єкти у населених пунктах Сутківці, Антоніни, Губин, Ізяслав, Гриців, Зіньків, Пилява, Жванець, Сатанів, Чернокозинці, Миньківці тощо, спелеологічні – у с. Завалля, зеленого туризму (88 агроосель) – у Кам'янець-Подільському, Шепетівському районах тощо [4].

Зокрема, на території Хмельницької області розташовані історико-культурні пам'ятки загальнодержавного значення, найбільша кількість котрих зосереджена у містах Кам'янець-Подільський та Старокостянтинів, а також відповідних районах, селищі Меджибіж. Основний туристичний потенціал регіону охоплює мальовничу природу (р. Дністер, Товтри, ліси та озера на півночі області), мінеральні води (Нафтуса, Миргородського типу та радонові

води), архітектурну спадщину (м. Кам'янець-Подільський, селище Меджибіж, с. Самчики тощо) і санаторії [5].

Таким чином, Хмельницька область має високий екотуристичний потенціал завдяки значним ландшафтним, історико-культурним, рекреаційним ресурсам. Відносно невисока концентрація промисловості, порівняно сприятлива екологічна ситуація також створює необхідні передумови для активізації розвитку екологічного туризму.

Подальший розвиток даного виду діяльності в області дозволить розширити сферу зайнятості населення, розвинути торгівлю, транспорт та інші галузі, сприятиме збереженню і розвитку місцевих народних звичаїв, промислів, пам'яток історико-культурної спадщини. Саме тому дуже важливо знаходити нові шляхи підвищення туристичного іміджу області.

Використані джерела

- 1 Дмитрук О. Ю. *Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу : навч. посіб., 2-е вид., перероб і доп. / О. Ю. Дмитрук. – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.*
- 2 Бейдик О. О. *Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О. О. Бейдик. – К. : ВПЦ «Київ. ун-т», 2001. – 395 с.*
- 3 *Рекреаційно-туристичний потенціал регіонів України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : матеріали I Всеукр. наук.-практ. інтернетконференції (м. Луцьк, 30-31 березня 2017 р.). – Луцьк : Терен, 2017. – 106 с.*
- 4 Баженова С. Е. *Сучасний стан туристичної галузі в Хмельницькій області / С. Е. Баженова // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету І. Огієнка. Економічні науки. – 2013. – Вип. 8. – С. 314 – 315.*
- 5 Касянова О. М. *Природоохоронні території України / О. М. Касянова– К. : 1996. – С. 68.*